

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer JU2023/01301

Betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25)

Migrationsdomstolen vid Förvaltningsrätten i Stockholm lämnar följande synpunkter utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta.

Undantaget för särskilda skäl bör förtydligas

I betänkandet föreslås ett undantag från kunskapskravet om det finns särskilda skäl. Undantaget ska bli aktuellt när en person inte har möjlighet att uppfylla kravet eller när det inte är rimligt att begära det, utifrån en funktionsnedsättning eller andra personliga förhållanden. Det ska göras en individuell och samlad bedömning där inte enbart hur en eventuell funktionsnedsättning påverkar inlärningsförmågan ska beaktas, utan även tidigare kunskaper och tillgång till utbildning. Det rör sig alltså om en komplex bedömning och bestämmelsen riskerar enligt migrationsdomstolen att leda till tillämpningssvårigheter. För att säkerställa en rättssäker tillämpning efterfrågas tydlig vägledning för vad som utgör särskilda skäl.

I det fortsatta arbetet vore det därför bl.a. önskvärt att:

- Exemplifiera vad som avses med ”andra personliga förhållanden”.
- Förtydliga hur en person ska visa att han eller hon gjort avsevärda ansträngningar att klara kunskapsprovet och hur detta ska påverka bedömningen.
- Förtydliga hur möjligheten till anpassning ska påverka prövningen av om det finns särskilda skäl, t.ex. om sökanden ska visa denna genom ett beslut från Trafikverket.

Det kan övervägas om prövningen av om en provdeltagare fuskat bör göras av samma myndighet, oavsett om det upptäcks vid provtillfället eller i efterhand

I betänkandet föreslås att Universitets- och högskolerådet ska besluta att en provdeltagare inte ska få delta i provet under en period av två år om den använt otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försökt vilseleda vid provet. Provdeltagaren ska inte heller få något resultat. Sådana beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt betänkandet ska Migrationsverket om det senare visar sig att provdeltagaren fuskat kunna återkalla uppehållstillståndet enligt 7 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716). Om en provdeltagare använt otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försökt vilseleda vid provet kan alltså bli föremål för prövning av olika myndigheter.

Enligt migrationsdomstolen torde det finnas fördelar och kunna främja en enhetlig rättstillämpning att en och samma myndighet prövar om en provdeltagare använt otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försökt vilseleda vid provet, oavsett om det upptäcks vid provtillfället eller senare. Ett alternativ är att reglera så att den myndighet som beslutar om avstängning och resultat även ska upphäva ett tidigare beslut om resultat på kunskapsprovet, om det kommer fram att en provdeltagare använt otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försökt vilseleda vid provet. Det beslutet kan sedan ligga till grund för Migrationsverkets prövning i ärenden om återkallelse av uppehållstillstånd.

Förslaget kan medföra ökade kostnader för migrationsdomstolarna

Utredningen bedömer att kostnadsökningarna för migrationsdomstolarna på grund av kunskapskravet för permanent uppehållstillstånd är begränsade och ryms inom befintliga anslag. Kunskapskravet och undantaget för särskilda skäl kan förväntas leda till en ökad måltillströmning. Det är svårt att närmare bedöma hur många mål det rör sig om. Permanent uppehållstillstånd är av stor betydelse för en enskild och det kan antas att undantaget för särskilda skäl kommer att göras gällande i inte obetydlig utsträckning. Som framhållits ovan är den bedömning som ska göras komplex och målen blir därmed mer resurskrävande. Förslaget kan alltså medföra ökade kostnader för migrationsdomstolarna, vilket bör beaktas.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Anneli Berglund Creutz efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Eirik Jungar

Anneli Berglund Creutz

Eirik Jungar